BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

NR. 5 MAJ 1930 ROK V.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W KWIETNIU 1930 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA.

Położenie gospodarcze Polski nie wykazało w kwietniu znaczniejszych zmian, jednakowoż pewne oznaki polepszenia, jakie w niektórych gałęziach życia gospodarczego zaznaczyły się w końcu marca, utrzymały się również w kwietniu.

Przedewszystkiem płynność rynku pieniężnego została utrzymana, wskutek czego stopa procentowa w niektórych ośrodkach gospodarczych obniżyła się. Dzięki dalszemu przyrostowi wkładów zapasy gotówkowe wzrastały. Dostateczny kredyt był jednak dostępny nadal tylko dla najbardziej odpowiedzialnych klijentów i udzielany był tylko na pierwszorzędny materjał wekslowy, gdyż wskutek niepomyślnej w dalszym ciągu wypłacalności zarówno banki jak i inni kredytodawcy nadal stosowali surową selekcję materjału dyskontowego. Banki utrzymały korzystny stosunek płynnych środków do zobowiązań. Banki państwowe rozszerzyły działalność kredytową, tak w dziale kredytu gotówkowego jak i emisyjnego. Na giełdach pieniężnych zaznaczył się wzrost zainteresowania dla papierów dywidendowych, połączony z pewną poprawą kursów akcyj, przy obrotach jednak nadal niewielkich.

Na znaczniejszą poprawę na rynku pieniężnym wpływało hamująco niepomyślne w dalszym ciągu położenie rolnictwa, którego zapotrzebowanie kredytowe, jak zwykle na wiosnę, znacznie się zwiększyło. Jednakowoż dzięki pewnej poprawie cen zbóż, jak również dzięki pomocy kredytowej Państwa oraz ulgom podatkowym dalsze zaostrzenie sytuacji rolnictwa nie nastąpiło.

Stan zatrudnienia górnictwa i przemysłu był nadal niski. Wydobycie i zbyt węgla, wskutek spadku sprzedaży w kraju, zmniejszyły się. Tak samo zapotrzebowanie przetworów naftowych na potrzeby krajowe i na eksport było mniejsze. Stan zamówień hutnictwa żelaznego poprawił się, wytwórczość hut wskutek instniejących zapasów uległa jednak dalszemu ograniczeniu.

W przemyśle przetwórczym tylko we włókiennictwie nastąpiło zwiększenie obrotów i nieznaczna poprawa zatrudnienia. Położenie innych działów, jak przemysłu metalowo-maszynowego, drzewnego, garbarskiego, ceramicznego i innych było nadal niepomyślne.

Obroty w handlu nieco się zwiększyły, naogół jednak położenie większości kupiectwa nie doznało wyraźniejszej poprawy.

Dzięki rozpoczęciu robót sezonowych liczba zarejestrowanych bezrobotnych obniżyła się w ciągu okresu sprawozdawczego prawie o 22 tys. osób.

RYNEK PIENIĘŻNY.

Pieniądz i kredyt. Na światowych rynkach pieniężnych w kwietniu nastąpiło dalsze upłynnienie gotówkowe, które na początku maja doprowadziło do ponownego obniżenia oficjalnej stopy dyskontowej głównych banków emisyjnych. W dniu 1 maja New York i Londyn obniżyły stopę dyskontową z 3½ na 3%, Paryż z 3 na 2½%.

Również w Polsce, wskutek słabego tętna obrotów gospodarczych utrzymywała się w dalszym ciągu płynność na rynku pieniężnym, która w okresie sprawozdawczym nawet się powiększyła. Świadczy o tem przedewszystkiem spadek podaży pierwszorzędnego materjału wekslowego, dla którego stopa dyskontowa w niektórych miejscowościach uległa wskutek tego pewnej zniżce. Z drugiej strony utrzymywał się w dalszym ciągu przyrost wkładów w instytucjach kredytowych i oszczędnościowych, w których dzięki temu zwiększyły się zapasy gotówkowe. Równocześnie jednak wierzyciele nadal poddawali surowej selekcji pożyczkobiorców, w rezultacie czego uzyskiwanie nowych kredytów poza stosunkowo nieliczną grupą najbardziej odpowiedzialnych klijentów w rzeczywistości było bardzo trudne. Szczególnie dotkliwie dawało się to we znaki rolnictwu, które — jak zwykle na wiosnę — zwiększyło znacznie swe zapotrzebowanie kredytowe. Na wzmożenie czujności ze strony wierzycieli przy udzielaniu pożyczek wpłynęła przedewszystkiem niezadawalająca w dalszym ciągu wypłacalność dłużników. Świadczy o tem znaczna ilość weksli zaprotestowanych, która to liczba wprawdzie w niektórych okolicach zmniejszyła się, tem nie mniej jednak w sumie wyrażała się w cyfrach dość wielkich. Tak np. odsetek weksli zaprotestowanych w Banku Polskim do całego inkasa wynosił w kwietniu b. r. 5.80% wobec 5.99% w marcu b. r. i 5.96% w kwietniu 1929 r. Suma zaś weksli zaprotestowanych w instytucji emisyjnej spadła z 18.0 milj. zł. w marcu b. r. do 15.4 milj. zł. w kwietniu, z czego na rolnictwo przypada 11%, na branżę włókienniczą 40.3%, skórzaną — 4.4%, metalową — 5.6%, drzewną — 2.6% i inne — 36.1%. Liczba upadłości i ugód sądowych była poważna.

W poszczególnych okolicach kraju sytuacja rynku pieniężnego kształtowała się następująco: w Łodzi dyskontowały banki pierwszorzędny materjał wekslowy, którego podaż znacznie zmalała, po stopie procentowej nawet niższej od maksymalnej stopy ustawowej. Na prywatnym rynku dyskontowym stopa procentowa dla materjału pierwszorzędnego wynosiła 1.3 — 2%, dla gorszego — 3% p. m. Wypłacalność klijentów była nadal zła. Również w Krakowie zaznaczyła się tendencja do obniżenia stopy procentowej dla dobrych weksli. Pozostawało to w związku ze znacznem upłynnieniem się tamtejszego rynku, w rezultacie którego pierwszorzędne weksle 3-miesięczne uważano tam niemal za gotówkę i przy płaceniu takiemi wekslami udzielano skonta. W Drohobyczu stosunki płatności uległy nieznacznej poprawie, stopa zaś procentowa wynosiła 1.5 — 2% p. m. Tak samo w Białej nastąpił spadek napływu protestów wekslowych, jednak ogólna ilość niewypłacalności jest tam większa niż w r. ub. W Białymstoku stopa procentowa na skutek zaniepokojenia się dyskonterów wzrostem protestów wekslowych podniosła się dla pierwszorzędnego materjału o 1% do 10% p. a. dla materjału gorszego o ¼% do 2½ — 2¾% p. m. W Katowicach, Poznaniu, Lwowie, Wilnie i innych centrach gospodarczych ilość protestów wekslowych nie wykazała tendencji spadkowej przy równoczesnym wzroście płynności gotówkowej.

Pozycja Banku Polskiego pozostała nadal mocna. W pierwszych dwuch dekadach kwietnia rezerwy walutowe zmniejszyły się o ogólną sumę 33 milj. zł. W trzeciej dekadzie natomiast dewizy zaliczone do pokrycia zobowiązań Banku wzrosły o przeszło 5 milj. zł. i na koniec kwietnia łącznie z zapasem złota wynosiły 1.000 milj. zł. wobec 1.027 milj. zł. przed miesiącem, obniżyły się zatem w ciągu miesiąca o 27 milj. zł. W pierwszej dekadzie maja również nastąpił nieznaczny wzrost rezerw walutowych. Suma pieniędzy i należności zagranicznych, niewchodząca w skład pokrycia, obniżyła się na koniec kwietnia w porównaniu z poprzednim miesiącem o 4 milj. zł. do 112 milj. zł., wykazywała jednak nieznaczne zwiększenie już w trzeciej dekadzie kwietnia, wykazując na 10 maja wzrost o przeszło 6 milj. zł. Wskutek skurczenia się zapotrzebowania kredytów w związku z obniżeniem się obrotów gospodarczych, a także wskutek wzrastającej płynności prywatnego rynku pieniężnego dla pierwszorzędnego materjału wekslowego, wykorzystanie kontyngentów kredytowych w instytucji emisyjnej w kwietniu było słabsze. Portfel zdyskontowanych weksli Banku wykazał dalszy spadek o 33 milj. zł. do 591 milj. zł.; w porównaniu z końcem kwietnia 1929 r. suma weksli zmniejszyła się o 107 milj. zł. Pożyczki zastawowe natomiast wzrosły w ciągu kwietnia o 6 milj. do 79 milj. zł. (30. IV. 29 — 85 milj. zł.). Obieg banknotów na koniec kwietnia zwiększył się w porównaniu z poprzednim miesiącem o niecałe 2 milj. zł. do 1.326 milj. i był o 52 milj. zł. wyższy niż w dn. 30 kwietnia 1929 r. Znaczniejszy spadek wykazały natomiast natychmiast płatne zobowiązania, w stosunku do ultimo marca o 35 milj., zaś w porównaniu z końcem kwietnia 1929 r. o 189 milj. zł. Poważniejsze zmniejszenie nastąpiło na rachunkach żyrowych kas państwowych, które na dzień 30 kwietnia b. r. wynosiły 121 milj. wobec 155 milj. przed miesią-

cem oraz 323 milj. zł. w końcu kwietnia 1929 r. W sumie łącznej obieg biletów bankowych i natychmiast płatne zobowiązania obniżyły się w porównaniu z końcem marca o 34 milj. zł. do 1.627 milj. Pokrycie zobowiązań Banku zapasem kruszcowo-dewizowym wynosiło na dzień 30 kwietnia b. r. 61.43% wobec 61.89% przed miesiącem oraz 61.69% w końcu kwietnia ub. r.

Wysoka płynność banków prywatnych utrzymała się również w kwietniu. W ciągu marca stan wkładów w bankach związkowych nie wykazał większych zmian i wynosił na koniec tego miesiąca 995 milj. zł. wobec 1.001 milj. zł. przed miesiącem. Nieznacznemu ograniczeniu uległa również działalność kredytowa powyższych instytucyj finansowych, gdyż suma udzielonych przez nie kredytów krótkoterminowych na koniec marca osiągnęła ca 1.474 milj. zł. wobec 1.480 milj. na ultimo lutego b. r.

Wkłady oszczędnościowe w Pocztowej Kasie Oszczędności wzrastały w dalszym ciągu, dochodząc w końcu kwietnia do 210 milj. zł. (przed miesiącem 201 milj.). Ogólna suma wkładów w powyższej instytucji, łącznie z wkładami czekowemi wynosiła na koniec kwietnia 384 milj. zł.

Działalność kredytowa banków państwowych zwiększyła się tak w dziale kredytów gotówkowych jak i emisyjnych. Ogólna suma kredytów gotówkowych krótko i długoterminowych dwuch instytucyj państwowych wzrosła na koniec kwietnia w porównaiu z poprzednim miesiącem o 31 milj. zł. do 1.106 milj. zł., z których przypadało na Bank Gospodarstwa Krajowego 859 milj. zł. (+ 9,4 milj.), na Państwowy Bank Rolny 247 milj. zł. (+ 22 milj.). Kredyty emisyjne B. G. K. zwiększyły się o 10 milj zł. do 685 milj., P. Banku Rolnego o 4 milj. zł. do 276 milj, w ogólnej sumie wzrosły więc w ciągu kwietnia o 14 milj. zł. do 961 milj. Wkłady i lokaty w bankach państwowych i w P. K. O. wynosiły na dzień 1 maja b. r. razem 1.289 milj. zł., czyli o 5 milj. zł. więcej niż przed miesiącem.

Dewizy. Po lekkiem ożywieniu w marcu obroty dewizami na giełdzie warszawskiej w kwietniu nieco się zmniejszyły, wynosiły bowiem 37.3 milj. zł. wobec 41.3 milj. w miesiącu poprzednim. Podobnie jak w ciągu marca w pierwszej połowie kwietnia znaczniejszym popytem cieszyły się czeki na New York, których kurs w pierwszych dniach kwietnia podniósł się do 8.908 i utrzymał się na tym poziomie prawie przez całą drugą dekadę miesiąca, obniżając się na ultimo kwietnia do 8.903. Tak samo większość pozostałych dewiz, notowanych na giełdzie warszawskiej, zwyżkowała w drugiej połowie miesiąca sprawozdawczego, wykazując jednak na ultimo pewne osłabienie kursu w stosunku do złotego. Znaczniejszą zwyżkę uzyskała Szwajcarja w związku z rozpoczęciem w maju działalności Banku Wypłat Międzynarodowych w Bazylei.

Obroty banknotami na giełdzie w kwietniu wynosiły 2.2 milj. zł., zmniejszyły się zatem w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1½ milj. zł. Kurs dolara gotówkowego podług notowań oficjalnych, wskutek niewielkiego zapotrzebowania, wykazał wahania mniejsze w granicach 8.90 — 8.88¼ przy zniżkowej tendencji głównie w końcu miesiąca. W obrotach prywatnych dolary gotówkowe w początku kwietnia nieco zwyżkowały (kurs najwyższy 8.904 w dniu 7 kwietnia), pod koniec miesiąca znacznie się osłabiły do 8.883 na ulitimo kwietnia.

Papiery wartościowe. Nieznaczne ożywienie, jakie w związku ze wzrastającem upłynnieniem rynku pieniężnego oraz spadkiem stopy procentowej zaznaczyło się na giełdach krajowych, uwydatniło się, jak dotąd, tylko w dziale papierów dywidendowych. Wzrost zainteresowania wywołał jednak narazie tylko poprawę kursów ważniejszych akcyj, podczas gdy obroty nie wykazały wzrostu. Na poprawę kursów w wysokim stopniu wpłynęły zakupy na zlecenia zagranicy. Obroty papierami procentowemi w porównaniu z marcem zmniejszyły się przy tendencji kursowej niejednolitej.

Na giełdzie warszawskiej suma tranzakcyj papierami o stałem oprocentowaniu spadła o 2.5 milj. zł. do 5.8 milj. Obroty natomiast akcjami utrzymały się na poziomie z poprzedniego miesiąca, wynosiły bowiem 2 milj. zł. wobec 2.1 milj. w marcu.

W dziale akcyj ze względu na przypadające w tymże czasie wypłaty dywidend większem zainteresowaniem cieszyły się głównie papiery przedsiębiorstw wielkich, których kursy przy małej podaży uzyskiwały zwyżkę już przy niewielkich tranzakcjach. Wśród akcyj bankowych, jak zwykle popytem cieszyły się akcje Banku Polskiego, których kurs podniósł się w środku miesiąca do 176.50, utrzymując się w końcu kwietnia na poziomie 171. — 171.50. Poprawę kursu osiągnął Bank Handlowy z 117 do 118 zł. oraz Bank Dyskontowy ze 115 do 116 zł. W grupie akcyj przemysłowych poszukiwano akcyj Siły i Światła, które z 91 — 93 na początku miesiąca podniosły się w drugiej jego połowie do 103. Akcje te nabywano przeważnie na rachunek zagranicy. Największą zwyżkę osiągnęły jednak akcje metalurgiczne. Ostrowiec zyskał w porównaniu z końcem marca 11 zł., dochodząc na ultimo kwietnia do 65 zł., Lilpop 2 zł., osiągając 26 zł. Starachowice przy obrotach nieco mniejszych podniosły się do 21 — 22.25 zł., Parowozy do 21 zł., podczas gdy w miesiącu ubiegłym kurs ich najwyższy wynosił 17 zł. Z pozostałych akcyj przemysłowych większem popytem nadal cieszył się Haberbusch, zwyżkując do 110 zł. Poprawiły się również notowania Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru, dochodząc do 33.25 zł. wobec 28 zł. w marcu.

Większość papierów o stałem oprocentowaniu

w pierwszej połowie miesiąca nieznacznie zwyżkowała. W drugiej połowie kwietnia, wobec wzrastającego zainteresowania dla akcyj, papiery te przeważnie nie utrzymały uzyskanych poprzednio kursów. Z papierów państwowych, jak w poprzednich miesiącach, największe obroty czyniono 4% pożyczką inwestycyjną, której kurs z początkiem miesiąca wynosił 123.25, spadł jednak na ultimo do 118.50 — 118.—. 5% pożyczka dolarowa z 73.74 w początkach kwietnia podniosła się na medio do 76.25 zł., w końcu miesiąca utrzymała się na poziomie 74.—. Z dalszych pożyczek państwowych 5% pożyczka konwersyjna w końcu miesiąca nieznacznie zniżkowała; 5% konwersyjna pożyczka kolejowa podniosła się z 49.75 do 51; 6% dolarowa utrzymała się z małemi wahaniami na poziomie 78. — 79. Pewną dalszą poprawę, tak jak i w miesiącu ubiegłym, uzyskały listy zastawne miejskich towarzystw kredytowych. Listy zastawne i obligacje banków państwowych utrzymały swe kursy na poziomie niezmienionym.

Podobnie jak na giełdzie stołecznej również na giełdach prowincjonalnych zaznaczyło się w kwietniu pewne zainteresowanie dla przodujących papierów dywidendowych, jednak tak samo bez wybitniejszej poprawy obrotów. Większe rozmiary, podobnie jak w poprzednich miesiącach, osiągnęły tranzakcje papierami lokacyjnemi, wśród których przeważały obroty pożyczkami państwowemi po kursach zbliżonych do notowań giełdy warszawskiej.

Budżet Państwa. Dochody budżetowe Państwa osiągnęły w kwietniu 234,8 milj. zł., zmniejszyły się więc w porównaniu z miesiącem poprzednim o 46.8 milj. zł. Spadek ten nastąpił głównie z powodu zmniejszenia się wpływów z monopoli do 66.6 milj. zł. (83.7 w marcu), z przedsiębiorstw państwowych do 9.1 milj. zł. (18.5 w marcu), oraz dochodów innych do 31.7 milj. zł. (44.9 w marcu). Powiększyły się natomiast przychody z danin publicznych do 104.3 milj. zł. (102.8 w marcu). Z powodu zmniejszenia się wydatków do 233.5 milj. zł. (281.1 w marcu) osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 1.3 milj. zł.

ROLNICTWO.

Położenie rolnictwa nie wykazało w kwietniu większych zmian w porównaniu z miesiącem poprzednim. Zwyżka cen zboża, która zaznaczyła się w marcu, była zbyt krótkotrwała i nie dość silna, aby przyczynić się do poprawy finansowego położenia rolnictwa, które to położenie nadal pozostało ciężkiem. Zapotrzebowanie kredytu zarówno na spłatę poprzednich zobowiązań, jak i na bieżące potrzeby związane z kampanją wiosenną jest wciąż bardzo znaczne.

Ziemiopłody. *Zboża.* Zwyżka cen pszenicy i innych ziemiopłodów, która zaznaczyła się w marcu przedewszystkiem pod wpływem interwencyjnej polityki amerykańskiego Farm Bureau oraz spadku wywozu z Argentyny, trwała w dalszym ciągu na początku miesiąca sprawozdawczego. W połowie jednak kwietnia tendencja zwyżkowa uległa załamaniu i ceny zbóż ponownie spadły, co przypisać można w pewnej mierze nadchodzącym wiadomościom o pomyślnym stanie zasiewów w szeregu krajów oraz instnieniu nadal znacznych remanentów na rynkach światowych.

Na rynkach europejskich tendencja cen zbożowych była mniej wyraźna. Spadek cen pszenicy na rynkach zamorskich nie znalazł odbicia w notowaniach berlińskich z powodu zwiększenia zakupów pszenicy na rynku niemieckim. Z drugiej strony spadek cen żyta, który miał miejsce w Chicago, wystąpił w Niemczech w formie znacznie złagodzonej, na skutek zakupów interwencyjnych.

Na rynku polskim tendencja nie była jednolita. Ceny pszenicy wykazywały przez cały miesiąc nieprzerwaną zwyżkę. Notowania jęczmienia i owsa podlegały niewielkim wahaniom, ulegając pewnemu osłabieniu w związku ze stagnacją świąteczną. Ceny żyta natomiast po okresie zwyżki, który trwał prawie do połowy kwietnia, uległy załamaniu, obniżając się o kilka punktów, pozostając jednak w końcu kwietnia na poziomie wyższym niż przed rozpoczęciem marcowej zwyżki.

Wywóz zbóż z Polski utrzymał się w marcu na stosunkowo wysokim poziomie, wykazując jednak w porównaniu do dwuch poprzednich miesięcy znaczne osłabienie. Za pierwsze 8 miesięcy (sierpień — marzec) b. r. gospodarczego bilans handlu zagranicznego ziemiopłodami przedstawia się, jak następuje (w tonach):

	Przywóz		Wywóz	
	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Pszenica	10 312	56.752	9.264	1.264
Żyto	614	17.686	218.293	6.897
Jęczmień	108	1.680	207.844	123.944
Owies	2.591	12.675	44.808	2.492
Mąka pszenna . .	1.151	760	3.614	379
„ żytnia . . .	—	—	4.827	2.221

Stan zasiewów na całem prawie terytorjum kraju pozostaje nadal korzystny, wykazując nawet, w porównaniu z miesiącem poprzednim pewne polepszenie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego stan zasiewów na koniec kwietnia przedstawiał się jak następuje (w stopniach kwalifikacyjnych):

	1930		1929
	kwiecień	marzec	kwiecień
Pszenica	3,8	3,5	3,1
Żyto	3,8	3,7	3,3
Jęczmień . . .	3,5	3,3	2,9
Rzepak	3,6	3,4	3,0
Koniczyna . . .	3,5	3,2	3,1

Trudności finansowe rolnictwa spowodowały w b. r. dość znaczne ograniczenie zakupu maszyn rolniczych oraz nawozów sztucznych. Mniejsze zużycie tych ostatnich kompensowane jest jednak w pewnej mierze przez staranniejszą uprawę roli oraz lepsze wykorzystanie nawozów naturalnych, których rolnictwo ma w tym roku większe ilości w związku z polepszeniem położenia hodowli. Daje się zaobserwować również zmniejszenie zastosowania nasion kwalifikowanych za wyjątkiem pszenicy jarej, której zapasy zostały całkowicie wyczerpane w związku ze zwiększeniem obszarów obsianych tem zbożem.

Rośliny strączkowe. Wywóz fasoli i grochu wykazał w marcu pewien spadek w porównaniu z miesiącem poprzednim. Za I kwartał b. r. wywóz grochu osiągnął 8.468 tonn wartości 3.608 tys. zł. wobec 9.037 tonn wartości 5.086 tys. zł. w odpowiednim okresie ub. r., wywóz zaś fasoli 4.930 tonn wartości 3.123 tys. zł. wobec 6.372 tonn wartości 4.842 tys. zł.

Inwentarz żywy. Na krajowych targach bydła panował w kwietniu spokój. Spędy bydła w związku z okresem świątecznym zmalały w drugiej połowie miesiąca. Ceny wykazały jednocześnie dość silną zniżkę, która ustąpiła miejsca pewnej poprawie dopiero na początku maja.

Wywóz bydła wykazał w marcu pewien spadek, obniżając się do 5.160 sztuk wartości 3.464 tys. zł. wobec 6.695 szt. wartości 3.934 tys. zł. w miesiącu poprzednim. Ten spadek wywozu o przeszło 1,500 szt. wywołany został całkowicie zmniejszeniem dowozów bydła polskiego na rynek praski pod wpływem ograniczeń zastosowanych przez rząd czechosłowacki. W miesiącu sprawozdawczym wywóz do Czechosłowacji jeszcze się skurczył w porównaniu z miesiącem poprzednim, spadając w ostatnim tygodniu kwietnia poniżej 100 sztuk.

Za I kwartał b. r. wywóz bydła osiągnął poważną ilość 17.188 sztuk wartości 10.064 tys. zł. wobec 1.601 szt. wartości 1.597 tys. zł. w odpowiednim okresie ub. r.

Na krajowym rynku trzody chlewnej spędy utrzymały się w kwietniu na poziomie z poprzedniego miesiąca, ceny jednak uległy, zwłaszcza po świętach dość silnemu spadkowi. Dowozy na rynki zagraniczne w związku z okresem świątecznym uległy w drugiej połowie kwietnia znacznemu zmniejszeniu, spadając na rynku austrjackim z 6.000 szt. do blisko 2.500 szt. i na rynku praskim z 6.000 do 1.400 — 2.300 szt. tygodniowo. Spadek dowozów wywołał pewne polepszenie cen, które było jednak krótkotrwałe, gdyż w pierwszym już tygodniu maja nastąpił szybki wzrost dowozu, połączony ze spadkiem cen.

Wywóz nierogacizny był w marcu zlekka niższy niż w lutym, osiągając 64.357 szt. wartości 13.547 tys. zł. wobec 68.134 szt. wartości 14.171 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

Masło i jaja. Zniżka cen masła, która zaznaczyła się w drugiej połowie marca, trwała nadal i w pierwszej połowie kwietnia. Natomiast od połowy miesiąca zarówno w kraju jak i na rynkach zagranicznych zbliżanie się świąt Wielkanocnych wywołało pewne ożywienie. Ożywienie to jednak wobec dużej podaży, która z łatwością pokryła zwiększone zapotrzebowanie, nie spowodowało polepszenia cen, przyczyniając się tylko do ich stabilizacji. Zwiększone zapotrzebowanie, które wystąpiło w okresie świątecznym, utrzymało się i po świętach, wskutek czego ceny pozostały na dawnym poziomie. Na rynku krajowym po silnem świątecznem ożywieniu nastąpił zupełny spokój przy dość dużej zniżce cen.

Wywóz masła obniżył się w dalszym ciągu, spadając w marcu do 665 tonn wartości 3.629 tys. zł. wobec 755 tonn wartości 4.198 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

Na światowych rynkach jajczarskich tendencja pozostała stałą, przyczem ceny uległy nawet w pierwszej połowie kwietnia lekkiej zniżce. Następnie jednak w okresie świątecznym nastąpiła pewna stabilizacja, a po świętach nawet lekki wzrost cen.

Na rynku krajowym nawet zbliżanie się świąt nie powstrzymało zniżki cen wobec małego w stosunku do podaży zapotrzebowania. Po świętach jednak rynek się zlekka ożywił, co przyczyniło się do pewnej poprawy notowań, które na początku maja powróciły do poziomu z końca marca. Wywóz jaj wzrósł w marcu dość poważnie, osiągając 4.404 tonn wartości 9.720 tys. zł. wobec 2.555 tonn wartości 6.556 tys. zł. w lutym. Za cały I kwartał b. r. wywóz jaj osiągnął 7.922 tonn wartości 19.184 tys. zł. wobec 2.055 tonn wartości 6.351 tys. zł. w odpowiednim okresie ub. r.

GÓRNICTWO.

Węgiel. Sezonowy spadek zbytu węgla zaostrzony w r. b. łagodną pogodą oraz niepomyślnym stanem zatrudnienia całego szeregu gałęzi przemysłowych w Europie, zaznaczył się szczególnie silnie w kwietniu. Wynikiem tego było zmniejszenie wydobycia węgla oraz przyrost zapasów na zwałach we wszystkich niemal ważniejszych zagłębiach węglowych Europy, co łączono z redukcją załóg robotniczych oraz ograniczeniami czasu pracy na kopalniach.

Powyższe przyczyny złożyły się również na osłabienie działalności górnictwa węglowego w Polsce. Wydobycie węgla w kwietniu w całem państwie wynosiło w przybliżeniu 2.640 tys. tonn, czyli niecałe 106 tys. na dzień roboczy (przy 25 dniach pracy). W porównaniu z marcem spadek produkcji wynosił przeszło 180 tys. tonn, w stosunku do kwietnia ub. r. natomiast przeszło 1 milj. tonn. Prócz redukcji stanu zatrudnienia, kopalnie podobnie jak w marcu zaprowadziły większą liczbę świętówek.

Wskutek dalszego zmniejszenia się zapotrzebowania węgla na rynku wewnętrznym o 90 tys. tonn w przybliżeniu do 1.370 tys. tonn, ogólny zbyt węgla w kwietniu był o 50 tys. tonn mniejszy niż w marcu. Wywóz węgla w porównaniu z marcem b. r. wzrósł natomiast o 40 tys. tonn do 875 tys. tonn. Wysyłka węgla na poszczególne rynki zbytu osiągnęła następujące liczby (w tys. tonn; za kwiecień 1930 dane tymczasowe):

	IV.1930	III.1930	IV.1929
zbyt ogólny	2.245	2.295	3.423
z tego: zbyt w kraju	1.370	1.460	2.219
eksport	875	835	1.204
w tem: Szwecja	221	181	226
Danja	99	106	161
Norwegja	53	67	54
Finlandja	36	6	27
Łotwa	66	52	39
pozostałe kraje północne	4	5	10
Gdańsk i węgiel okrętowy	72	85	115
Austrja	133	144	235
Węgry	18	16	58
Czechosłowacja	49	46	75
Francja	45	66	64
Włochy	34	33	75
inne kraje	45	28	65

Wzrost eksportu węgla nastąpił dzięki zwiększeniu się wywozu do krajów bałtyckich i skandynawskich, do których łącznie z dostawami węgla okrętowego wysłano w kwietniu razem 551 tys. tonn wobec 502 tys. tonn w poprzednim miesiącu. Wskutek tego eksport na rynki północne wynosił w miesiącu sprawozdawczym prawie 63% całego wywozu węgla. Wysyłka do Austrji zmniejszyła się w dalszym ciągu, wskutek czego również ogólna suma wywozu do państw sukcesyjnych była nieco mniejsza niż w miesiącu poprzednim. Obniżył się również wywóz węgla polskiego do Francji. Wśród pozostałych mniejszych odbiorców pierwsze miejsce zajmuje Szwajcarja z 11 tys. tonn; po 6 tys. tonn wysłano do Jugosławji, Rumunji, Belgji i Brazylji, po 5 tys. tonn do Rosji i Islandji. W związku ze wzrostem wysyłki drogą morską przeładunek węgla w portach polskich był o 46 tys. tonn większy niż w marcu i wynosił razem 593 tys. tonn, z czego 380 tys. przypada na Gdańsk, pozostałe 213 tys. na Gdynię.

Pomimo ograniczenia wydobycia zapasy węgla na zwałach w kwietniu wzrosły o dalsze 70 tys. tonn do przeszło 2.100 tys. tonn. Z sumy tej prawie 1.500 tys. tonn przypada na kopalnie śląskie.

Wskutek wzmagającej się konkurencji na rynkach eksportowych węgla w Europie ceny węgla miały tendencję zniżkową. Odbiło się to również na cenach węgla polskiego wywożonego drogą morską. W kwietniu notowano fob. Gdańsk — Gdynia za tonnę grubych gatunków węgla górnośląskiego 12/3 — 13/0 sh., węgla dąbrowskiego 11/6 — 12/0 sh (w marcu sh. 13/6 wzgl. 12/6). Ceny na rynku wewnętrznym oraz w eksporcie do krajów objętych specjalnemi umowami pozostały bez zmiany.

Pod wpływem niepomyślnego stanu zatrudnienia hutnictwa oraz zmniejszenia się zapotrzebowania koksu na cele opałowe, wytwórczość *koksowni* zmniejszyła się w marcu do 143 tys. tonn, w kwietniu w przybliżeniu do 140 tys. tonn.

Nafta. Wydobycie ropy naftowej w marcu, w związku z większą ilością dni w tym miesiącu, było o przeszło 5 tys. tonn większe niż w poprzednim miesiącu. W poszczególnych zagłębiach wydobyto (w tys. tonn):

	III.1930	II.1930	III.1929
Jasło	6,7	6,0	5,9
Drohobycz	43,5	39,8	47,8
Stanisławów	4,0	3,5	3,4
Razem	54,2	49,3	57,1

Ponieważ w ostatnich miesiącach przeróbka ropy w rafinerjach była większa niż bieżąca produkcja surowca, zapasy ropy zmniejszyły się. Stan zapasów ropy marki borysławskiej w zakładach magazynowych i kopalniach okręgu drohobyckiego łącznie z zapasami w okręgu stanisławowskim wynosił w dniu 31 marca b. r. razem 5,5 tys. tonn. Liczba robotników zatrudnionych w kopalnictwie naftowem wynosiła w końcu marca 10,8 tys.

Ruch wiertniczy w ostatnich tygodniach nie przybrał większego natężenia. Podobnie jak w poprzednim miesiącu również w kwietniu nie dowiercono nowych znaczniejszych szybów prócz kilku niewielkich otworów z wydajnością od 25 — 7,5 tonn na dobę. Cena ropy od kilku miesięcy utrzymuje się na poziomie 21,5 $ za 1.000 kg. surowca marki „Borysław".

Produkcja gazu nie wykazała większych zmian. Gazoliny wytworzono w ostatnim miesiącu przeszło 3 tys. tonn przy cenie 74 — 77 $ za 1.000 kg. produktu.

Ruch przetwórczy w rafinerjach, jak zwykle w tym sezonie zmniejszył się. W marcu wytworzono 44.3 tys. tonn produktów wobec 50 tys. tonn w lutym b. r. oraz 53.7 tys. tonn w marcu 1929 r. W kwietniu nastąpiło dalsze ograniczenie wytwórczości zakładów rafineryjnych, gdyż ilość ropy zakupiona w tym miesiącu przez Centralę zakupów dla t. zw. czystych rafineryj (nie posiadających własnych kopalń) tylko w 65% pokrywała umowne kontyngenty minimalne tych zakładów. Również mniejsze rafinerje niezrzeszone ograniczyły swą wytwórczość zarówno z powodu braku odpowiednich ilości ropy, jak i ze względu na kurczące się zapotrzebowanie

przetworów naftowych na rynku wewnętrznym i na eksport. Liczba robotników zatrudnionych w rafinerjach wynosiła w końcu marca 3,9 tys.

Zbyt przetworów naftowych na rynku krajowym w marcu obniżył się prawie o 2 tys. tonn do 28.5 tys. tonn, eksport zmniejszył się z 16.8 tys. tonn w lutym do 13.9 tys. w marcu. Wskutek tego zapasy przetworów naftowych na dzień 1 kwietnia zwiększyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem o przeszło 5 tys. tonn do 198.7 tys. tonn.

Największym odbiorcą naszych przetworów naftowych zagranicą pozostała nadal Czechosłowacja, do której w marcu wysłano przeszło 3 tys. tonn. Wysyłka do tego kraju jednak ostatnio pogorszyła się, co odbiło się ujemnie głównie na eksporcie benzyny, stanowiącej główny artykuł naszego wywozu naftowego do Czechosłowacji. Do Niemiec wywieziono w marcu przeszło 1.5 tys. tonn różnych przetworów, do Szwajcarji 1.4 tys. tonn do Austrji przeszło 1.1 tys. tonn. Przez Gdańsk wyszło zagranicę 4.5 tys. tonn. Nieco korzystniej niż wywóz benzyny kształtował się zbyt nafty zagranicę. W kwietniu zawarta została m. in. tranzakcja na dostawę 3 tys. tonn nafty rafinowanej do Francji po cenie $ 2.35 za 100 kg fob Gdańsk. Sprzedaż oleju gazowego w krajach środkowej Europy była nadal zadawalająca przy cenach nieco wyższych. W dziale olejów smarowych wysłano ze składów w Gdańsku 5 tys. tonn towaru do Antwerpji oraz zawarto nową tranzakcję na dostawę takiej samej ilości w bieżącym miesiącu. Zbyt parafiny był nadal dostateczny przy cenach niezmienionych.

Sole potasowe. Z powodu wczesnej wiosny i rychłego ukończenia sezonowych robót polnych zapotrzbowanie nawozów potasowych w bieżącym sezonie ustało już w pierwszej połowie kwietnia. Wskutek tego wysyłka soli potasowych i kainitu z kopalń w Kałuszu i Stebniku zmniejszyła się do 7.7 tys. tonn (w marcu 37 tys. tonn, w kwietniu 1929 r. 20.6 tys. tonn). Obecnie przystąpiono do przygotowań do sprzedaży w następnym sezonie, przyczem na rynku polskim zauważono intensywną akcję ze strony niemieckiego Kalisyndykatu, który dąży do zwiększenia zbytu własnych soli potasowych, szczególnie w zachodnich województwach Polski i w tym celu utworzył własne biuro sprzedaży w Warszawie.

HUTNICTWO.

Żelazo i stal. Pomimo znaczniejszej poprawy stanu zamówień w kwietniu wytwórczość hut żelaznych, z powodu nagromadzenia większych zapasów w poprzednich miesiącach, doznała dalszego ograniczenia, jak wynika z następujących danych o produkcji w poszczególnych działach hutnictwa (za kwiecień przybliżone liczby tymczasowe:

w tys. tonn	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
przec. mies. 1913 r.	85,9	138,4	99,9
w kwietniu 1929 r.	61,0	124,6	88,1
w lutym 1930 r.	42,5	101,5	75,9
w marcu „ „	43,9	105,7	80,7
w kwietniu „ „	37,7	91,4	70,0
w % przec. mies. 1913 r.			
w kwietniu 1929 r.	71,0	90,0	88,2
w lutym 1930 r.	49,5	73,4	76,0
w marcu „ „	51,1	76,4	80,8
w kwietniu „ „	43,8	66,1	70.1

Spadek wytwórczości w kwietniu b. r. w porównaniu z miesiącem poprzednim wynosi w dziale wielkich pieców 14%, w stalowniach 13,4%, w walcowniach 13%.

Ogólna suma zamówień krajowych, dokonanych w okresie sprawozdawczym przez Syndykat Hut, osiągnęła w przybliżeniu 58 tys. tonn. Była zatem przeszło dwukrotnie większa niż w marcu b. r. i przekroczyła wysokość sprzedaży w kwietniu ub. r. o 10%. Na poprawę stanu zamówień wpłynęły w pierwszym rzędzie większe dostawy rządowe, udzielone hutom w kwietniu na sumę 30 tys. tonn w dziale szyn i akcesoryj kolejowych dla Ministerstwa Komunikacji. Również zakupy handlu hurtowego zwiększyły się o 4 tys. tonn do 21.5 tys. ton. Natomiast zapotrzebowanie przemysłu, w związku z niepomyślnym stanem zatrudnienia w tej gałęzi, nie wykazało poprawy.

Eksport wyrobów hutniczych z Polski w marcu, podobnie jak w lutym, wynosił prawie 42 tys. tonn, był zatem 3½ raza większy niż w marcu ub. r. Huty wykonywały w dalszym ciągu zakontraktowane poprzednio dostawy do Rosji, do której w miesiącu ubiegłym wysłano prawie 80% ogólnego wywozu wytworów walcownianych. Znaczniejsze ilości wywieziono pozatem do Jugosławji, głównie materjałów kolejowych. Poprawił się również wywóz do państw bałtyckich, wśród których Łotwa jest największym odbiorcą naszych wytworów żelaznych.

Cynk i ołów. Rynek cynku i ołowiu w kwietniu i w pierwszych dniach maja nacechowany był dalszym spadkiem cen do poziomu nienotowanego od szeregu lat. Odzwierciadla to poniższe zestawienie notowań tych metali na giełdzie londyńskiej (w £. za tonnę à 1016 kg):

	7.V.30	30.IV.30	15.IV.30	31.III.30	przeciętna 1911/13
cynk	16 1/8	16 7/8	18 1/16	18 7/16	24 13/16
ołów	17 1/4	17 3/4	18 11/16	18 13/16	16 7/8

Tak niski poziom notowań nie zdołał jednak zachęcić odbiorców europejskich do większych zakupów, wskutek czego podaż w dalszym ciągu znacznie przewyższała zapotrzebowanie. Pro-

dukcja ołowiu nadal wzrastała i wynosiła w marcu dla całego świata przeszło 163 tys. tonn wobec 155 tys. tonn w styczniu b. r. Rokowania o międzynarodową umowę w hutnictwie cynkowem, pomimo coraz więcej uznawanej konieczności unormowania sprzedaży tego metalu, nie poczyniły dotąd poważniejszych postępów.

Wytwórczość hut cynkowych w Polsce w kwietniu, podobnie jak w miesiącu poprzednim, wynosiła 15 tys. tonn cynku. Ołowiu wytworzono 2.7 tys. tonn, czyli nieco mniej niż w marcu b. r. Eksport cynku w I kwartale b. r. był o przeszło 12% większy niż w tym samym czasie r. ub., wynosił bowiem w okresie styczeń — marzec b. r. 33.1 tys. tonn wobec 29.5 tys. tonn w I kwartale 1929 r.

PRZEMYSŁ.

Przemysł włókienniczy. ***Łódź.*** W związku ze świętami oraz ustaleniem się pogody ruch w sprzedaży wyrobów włókienniczych w kwietniu nieco się ożywił. Dzięki zwiększonym obrotom w przemyśle zapasy towarów w składach fabrycznych doznały większego odciążenia. Przy trwającym od dłuższego szasu niskim stanie zatrudnienia zakładów wytwórczych niektóre gatunki artykułów *bawełnianych*, szczególnie poszukiwanych, zostały dość szybko wyczerpane. Tranzakcyj dokonywano po cenach niezmienionych, przyczem pokrycie gotówkowe przeważało. Dzięki poprawie zbytu zatrudnienie fabryk nieco się zwiększyło, jak wynika z poniższych liczb robotników zatrudnionych w wielkim przemyśle bawełnianym podług ilości dni w tygodniu (według danych Związku Przemysłu Włókienniczego):

	7—13.IV. 1930		17—23.III. 1930		15—21.IV. 1929	
dni	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	6.241	12,5	5.097	10,3	22.871	35,0
5	7.251	14,5	5.198	10,5	11.376	17,4
4	30.569	61,2	21.044	42,3	29.825	45,6
3	5.901	11,8	18.352	36,9	1.351	2,0
razem .	49.962	100,0	49.691	100,0	65.423	100-0

Jednocześnie zbyt przędzy bawełnianej poprawił się, wskutek czego zapasy według danych Związku Przędzalników uległy dalszemu zmniejszeniu o ca 8%. Z powodu wielkich zapasów nagromadzonych w poprzednich miesiącach wytwórczość przędzy była jednak utrzymana na dotychczasowym poziomie. Poprawa zbytu przyczyniła się do umocnienia cen, które ostatnio w związku ze zwyżką cen surowej bawełny podniosły się o 2 — 3 cent. za kilogram. Podobnie jak w dziale tkanin również tranzakcyj przędzą dokonywano w większej części za pokryciem gotówkowem.

Przemysł *wełniany* pracował nad wykończeniem produkcji letniej. Na skutek przygotowywania kolekcyj na sezon zimowy stan uruchomienia przemysłu nie został zmniejszony. Według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w fabrykach zrzeszonych pracowało podług ilości dni pracy w tygodniu:

	7—13.IV. 1930		17—23.III. 1930		15—21.IV. 1929	
dni	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	5.858	43,7	4.392	31,8	8.277	43,3
5	5.084	37,9	2.380	17,2	5.248	27,4
4	1.307	9,8	5.696	41,2	4.177	21,8
3	1.147	8,6	1.357	9,8	1.433	7,5
razem .	13.396	100,0	13.825	100,0	19.135	100,0

Prócz zwiększonego popytu na niektóre gatunki obroty tkaninami wełnianemi, pomimo kończącego się sezonu sprzedaży w przemyśle, nie osiągnęły oczekiwanych rozmiarów. Jednak wskutek silnego ograniczenia wytwórczości fabryk w ostatnim czasie sezon zakończony zostanie prawdopodobnie bez większych remanentów w fabrykach. Ceny wyrobów wełnianych, ze względu na zbliżający się koniec sezonu, były dość niejednolite i naogół miały tendencję zniżkową.

Fabryki artykułów *dzianych* były przeważnie czynne przez 3 i 4 dni w tygodniu. Okres produkcji letniej dobiega końca, wobec czego część warsztatów w b. miesiącu prawdopodobnie ulegnie zatrzymaniu na kilka tygodni celem przeczekania okresu międzysezonowego i wykorzystania urlopów przez robotników. Sprzedaż wyrobów była jak dotąd niewielka, jednak przemysłowcy liczą na dostateczny zbyt zmniejszonej wytwórczości w miesiącach letnich. Ceny i warunki pokrycia pozostały bez zmiany, odsetek tranzakcyj gotówkowych był mniejszy niż w obrotach tkaninami.

Korzystne warunki atmosferyczne przyczyniły się do zwiększenia sprzedaży wyrobów *pończoszniczych*, co pozwoliło przedsiębiorcom utrzymać stan zatrudnienia na dotychczasowym poziomie. Dzięki ukończeniu strajku pracowników cottonowych wszystkie działy tego przemysłu były zatrudnione. Wskutek restrykcyj kredytowych przemysłowców ilość tranzakcyj gotówkowych w tej branży zwiększyła się.

Bielsko. Sezon sprzedaży artykułów letnich z fabryk bielskich został zakończony. Obroty tegoroczne były mniejsze niż w r. ub., przyczem ceny wyrobów, ze względu na spadek cen wełny oraz pod naciskiem kurczącego się zbytu na rynku krajowym, zostały w b. r. silnie obniżone. Szczególnie fabryki, walczące z trudnościami płatniczemi, udzielały swym odbiorcom wielkich ustępstw w cenie. Pogarszające się warunki płatności spowodowały przemysłowców, zrzeszonych w Konwencji Fabrykantów Sukna, do ustalenia od 1 maja b. r. nowych warunków sprzedaży w hurcie, przyczem obok przyjęcia zasady natychmiastowego wyrównania faktur postanowiono w żadnym wypadku nie przyjmo-

wać pokrycia wekslowego z terminem powyżej 6 miesięcy. Termin weskla bezprocentowego skrócony został do 120 dni. Przy pokryciu gotówkowem skonto kasowe wynosi 8%.

W kwietniu nieliczne fabryki bielskie pracowały nad wykonaniem zamówień dodatkowych na sezon letni, inne przechodzą do wyrobu artykułów zimowych. Napływ zamówień zagranicznych na sezon zimowy jest dość dobry. Ze względu na wzmożoną konkurencję na dotychczasowych rynkach zbytu zagranicą przemysł bielski zainteresował się w r. b. po raz pierwszy krajami Centralnej i Południowej Ameryki, dokąd wysłał swych przedstawicieli z próbkami.

W innych branżach przemysłu włókienniczego w okręgu bielskim, jak w fabrykach wyrobów *jutowych, konfekcji i kapeluszy* stan zatrudnienia i sprzedaż towarów były niezadawalające i mniej pomyślne niż w tym samym czasie ub. r.

Białystok. Zatrudnienie przemysłu nieco się zwiększyło. Przeciętne uruchomienie fabryk w kwietniu wynosiło około 66% normalnej pracy maszyn, przyczem 30% produkcji przypadało na dostawy wojskowe, reszta na skład i na eksport. W sprzedarzy na rynek krajowy panował nadal dotkliwy zastój. Normalnie już w końcu kwietnia fabryki białostockie rozpoczynały pracę na zezon zimowy, który jest głównym sezonem produkcji i zbytu dla tego ośrodka, w b. r. jednak, ze względu na brak zamówień, przemysł dotąd nie przystąpił do wyrobu artykułów zimowych. Prócz silnego spadku zbytu w kraju obniżył się również eksport wyrobów białostockich, które tylko w niewielkich ilościach idą na Daleki Wschód (Szanghaj, Dajren) i na Bliski Wschód (Bejrut). Ceny na tych rynkach pogorszyły się.

W ogólnej sumie wartość wywozu przędzy i gotowych wyrobów włókienniczych z Polski w I kwartale b. r. osiągnęła 55.2 milj. zł., była zatem o 17.4 milj. zł. czyli prawie 50% większa niż w tym samym okresie ub. r. W kwietniu z okręgu łódzkiego wywieziono 451 tys. kg. przędzy i tkanin za 4.505 tys. zł. wobec 3.669 tys. zł. w marcu b. r. oraz 4.203 tys. zł. w kwietniu 1929 r. Eksport fabryk bielskich w miesiącu sprawozdawczym wynosił 22.5 tys. kg. tkanin, był zatem o 10% większy niż w marcu b. r.

Przemysł metalowo-maszynowy. Prócz niewielkiego ożywienia w niektórych działach pracujących na potrzeby budownictwa, stan zatrudnienia fabryk metalowo-maszynowych pozostał nadal niepomyślny. Liczba robotników zatrudnionych w większych zakładach tej gałęzi w początku kwietnia obniżyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 4 tys. do 100.6 tysięcy.

W dziale maszyn rolniczych sezon wiosenny nie przyniósł oczekiwanego zwiększenia obrotów, gdyż, w związku z trudną sytuacją finansową rolnictwa i niskim nadal poziomem cen ziemiopłodów rolnicy nie czynią większych inwestycyj w inwentarzu martwym. Stosunkowo korzystniej przedstawiało się położenie fabryk w województwach zachodnich, gdzie zbyt był nieco większy. Również na tegorocznych Targach Międzynarodowych w Poznaniu dział maszyn rolniczych cieszył się wielkiem zainteresowaniem.

Z zakładów metalowych pracujących dla budownictwa zwiększył się nieco ruch w fabrykach drutu i gwoździ. Inne działy, jak warsztaty konstrukcyj, były niedostatecznie zatrudnione. Słaby ruch inwestycyjny odbija się ujemnie na położeniu warsztatów elektrotechnicznych, które w porównaniu z r. ub. pracują przy ruchu znacznie ograniczonym. Odlewnie żelaza w dalszym ciągu odczuwały dotkliwy brak zbytu, jedynie w dziale rur wodociągowych, w związku z rozpoczęciem inwestycyj w miastach, zamówienia były nieco większe. Nieznaczną poprawę zatrudnienia wykazały również walcownie metali. Stan zatrudnienia wytwórni śrub i nitów oraz wyrobów kutych był nadal niezadawalający. W związku z ograniczonym ruchem budowlanym, w cynkowniach blach znaczniejsza poprawa dotąd się nie zaznaczyła.

Podobnie w fabrykach maszyn włókienniczych oraz w wytwórniach urządzeń dla cementowni i młynów wpływ zamówień nie poprawił się, wskutek czego zakłady te pracowały tylko przez ograniczoną ilość dni w tygodniu. Wobec zastoju w tartakach oraz niskiego stanu zatrudnienia w przemyśle meblarskim wytwórczość fabryk obrabiarek do drzewa była nadal niska.

Przemysł drzewny. Niepomyślna sytuacja przemysłu tartacznego mimo rozpoczęcia sezonu wiosennego w kwietniu poprawie nie uległa. Wskutek małego zapotrzebowania materjałów drzewnych dla budownictwa, ceny drzewa tartego nadal zniżkowały. Wobec ograniczenia wydobycia węgla w ostatnich miesiącach popyt na kopalniaki zmniejszył się. Dobrym popytem cieszyło się drzewo olszowe, tak w kraju jak i zagranicą, dzięki czemu ceny olszyny poprawiły się. Położenie naszego drzewa na rynkach zagranicznych, jak w Anglji, Belgji, Holandji i Niemczech utrudniała w dalszym ciągu silna konkurencja drzewa rosyjskiego dzięki jego wysokiej jakości i niższej cenie. Silna ekspansja eksportowa drzewa rosyjskiego spowodowała dalszy spadek cen na rynku drzewnym Europy, który to spadek ostatnio bardzo wydatnie odbił się na cenie drzewa dębowego.

Przemysł papierniczy. Stan zatrudnienia fabryk papieru został naogół utrzymany, zapasy towaru jednak wskutek małej sprzedaży zarówno w przemyśle jak i w handlu są bardzo wielkie. Stosunkowo korzystniej przedstawia się położenie w dziale papieru gazetowego, natomiast zbyt innych papierów, zwłaszcza gatunków wyższych był nadal bardzo mały. Pomimo znaczniejszego spadku zapotrzebowania towaru w r. bież. i wielkich zapasów na rynku krajowym przywóz

papieru i wyrobów z zagranicy w I kwartale b. r. wynosił 4.374 tonny. Celem utrzymania się na naszym rynku eksporterzy zagraniczni dostarczają papier do Polski po cenach wybitnie dumpingowych oraz na bardzo liberalnych warunkach kredytowych. Kredyt towarowy, udzielany odbiorcom polskim, dochodzi do 12 miesięcy, 7 — 8 miesięcy w rachunku otwartym, potem pokrycie wekslowe, przeważnie bezprocentowe. Wywóz papieru z Polski był większy niż przed rokiem, wynosił bowiem w I kwartale b. r. 1.178 tonn wobec 859 tonn w tym samym czasie ub. r. Pod wpływem pogarszających się warunków zbytu w przemyśle papierniczym wzmagają się dążenia do koncentracji, w wyniku czego ostatnio dokonana została fuzja dwuch największych przedsiębiorstw tej branży.

Cukrownictwo. Zbyt cukru na potrzeby krajowe wynosił w kwietniu 27.453 tonny wobec 24.505 tonn w tymże miesiącu r. ub. Wywóz zagranicę osiągnął 44.303 tonny wobec 34.348 tonn w kwietniu 1929 r. W porównaniu z marcem b. r. konsumcja krajowa cukru zmniejszyła się o 1.309 tonn, eksport zaś wzrósł o 8.079 tonn. Położenie na rynkach międzynarodowych wskutek zniżkowej tendencji cen nadal nie kształtuje się dla naszego eksportu korzystnie. Sytuację cukrownictwa na przyszłość pogarsza dalsze zwiększenie tegorocznych obszarów uprawy buraka cukrowego w Europie. Ogólny obszar plantacyj buraczanych w Europie, podług dotychczasowych obliczeń, zwiększył się o 104 tys. ha. do 1.970 tys .ha (bez Rosji), przyczem tylko Włochy i Polska zmniejszyły w tym roku swoje obszary. W Polsce według tymczasowych obliczeń plantacje buraka cukrowego wynoszą 220 tys. ha. wobec 242 tys. ha. w r. ub.

Młynarstwo. Po ożywieniu przedświątecznem, głównie w sprzedaży mąki pszennej, obroty mąką na rynku krajowym w drugiej połowie kwietnia zmniejszyły się. Eksport mąki zagranicę z województw zachodnich był w kwietniu dość dobry. W I kwartale b. r. wywieziono zagranicę mąki pszennej 1.665 tonn i mąki żytniej 3.303 tonny wobec 320 wzgl. 357 tonn w tymże okresie r. ub.

Eksport otrąb wywożonych głównie do Niemiec był niewielki, gdyż wskutek małego przemiału zboża w młynach ilości wytwarzanych otrąb były nieduże.

Garbarstwo. Położenie przemysłu garbarskiego w porównaniu z miesiącem ubiegłym większych zmian nie wykazuje. Zakłady nadal pracują w przybliżeniu w 40% swej normalnej produkcji. Dzięki ograniczeniu wytwórczości i zmniejszeniu podaży towaru położenie fabryk, które przetrwały kryzys, dalszemu pogorszeniu nie uległo. Zbyt skór podeszwowych był dość dobry, ceny jednak wskutek braku porozumienia pomiędzy poszczególnemi zakładami i silnej konkurencji zniżkowały. W dziale skór miękkich lepszym popytem cieszyły się skóry lakierowane i podszewkowe przy cenach utrzymanych. Na rynku skór surowych nieznacznie zniżkował surowiec bydlęcy, ceny skór cielęcych wskutek zakupów odbiorców zagranicznych utrzymały się na poziomie z ub. miesiąca. Eksport skór surowych w r. b. znacznie wzrósł, w I kwartale b. r. wynosił bowiem 2.754 tonny wobec 856 tonn w okresie styczeń — marzec ub. r. Powyższy wzrost wywozu wyrównany jednak został w połowie zwiększonym przywozem surowca z zagranicy, który w powyższym okresie b. r. podniósł się o 905 tonn do 3.716 tonn.

Przemysł chemiczny. W fabrykach nawozów sztucznych tegoroczny sezon wiosenny był mniej pomyślny niż w roku ubiegłym. Produkcja państwowych *fabryk związków azotowych* wynosiła w kwietniu 6.143 tonny azotniaku (6.210 tonn w marcu), 2.999 tonn nitrofosu (3.954 tonny w marcu) oraz 521 tonn azotanu i siarczanu amonu (300 tonn w marcu). Spadek wytwórczości azotniaku i nitrofosu w kwietniu spowodowany został zmniejszeniem się sprzedaży nawozów azotowych w tym miesiącu, w którym sezon sprzedaży dobiega końca. Również eksport tych produktów zagranicę zmniejszył się.

Również w sprzedaży *superfosfatów* wiosenny sezon zbytu zakończył się w początku maja. Według tymczasowych obliczeń zapotrzebowanie nawozów superfosfatowych było w tym sezonie znacznie mniejsze niż w analogicznym okresie ub. r. W przybliżeniu sprzedano w tegorocznym sezonie wiosennym na rynek krajowy ca 8 tys. wagonów superfosfatów, wobec 11,5 tys. wagonów przed rokiem. Eksport nawozów superfosfatowych wynosił w powyższym okresie b. r. 2 tys. wagonów i skierowany był głównie do Rosji, a pozatem do krajów bałtyckich. Z powodu zmniejszonego zbytu fabryki pozostały z większemi zapasami, wskutek czego ich sytuacja finansowa jest niezbyt pomyślna.

Zaznaczające się zwykle z początkiem wiosny ożywienie na rynku *produktów węglopochodnych* nie uwydatniło się dotąd w r. b. w znaczniejszej mierze. W związku z ograniczeniem ruchu w koksowniach produkcja derywatów węgla ostatnio zmniejszyła się. Wskutek ograniczonego ruchu budowlanego fabryki tektur smołowcowych wstrzymywały się od większych zakupów smoły preparowanej i paku. Tak samo zbyt smoły do budowy dróg i paku do wyrobu brykietów był mniejszy. Ożywiła się nieco sprzedaż olei impregnacyjnych. W dziale produktów dalej uszlachetnionych dobrym popytem cieszył się, jak zwykle w tej porze roku, naftalin czysty, gdy sprzedaż naftalinu surowego nadal była niedostateczna. Zmniejszył się również zbyt krezoli, fenolu oraz zasad pirydynowych, wobec czego zapasy tych produktów zwiększyły się. Wskutek wprowadzenia przez

Niemcy ceł przywozowych od produktów benzolowych eksport tych artykułów, idący przedtem wyłącznie do tego kraju, ustał prawie zupełnie. Wobec małego zbytu na rynku wewnętrznym zapasy produktów benzolowych wzrosły. Większe partje siarczanu amonu sprzedano w pierwszej połowie miesiąca, od połowy kwietnia natomiast produkowano prawie wyłącznie na skład.

Przemysł mineralny. Wskutek ograniczonego ruchu budowlano-inwestycyjnego położenie przemysłu ceramicznego nadal było niekorzystne. Duża ilość cegielni, również zakładów większych, nie przystąpiła dotąd do produkcji z powodu wielkich zapasów z ub. r. wynoszących w całem Państwie ok. 25% produkcji zeszłorocznej. Wskutek tego odsetek czynnych zakładów nie przekraczał połowy liczby cegielni uruchomionych w sezonie wiosennym r. ub. Ponieważ w b. sezonie ograniczone zostały również roboty meljoracyjne, cegielnie posiadają duże zapasy sączków. Celem uniknięcia między poszczególnemi zakładami wzmożonej konkurencji, która musiałaby pociągnąć za sobą dalszą zniżkę cen, powstało w kwietniu porozumienie wytwórców dren w sprawie utworzenia wspólnego biura sprzedaży oraz normowania rozdziału produkcji. Zastój w budownictwie spowodował również ograniczenie ruchu w cementowniach i wapiennikach oraz hutach szklanych, w tych ostatnich szczególnie w dziale szkła taflowego.

HANDEL i ŻEGLUGA.

Ożywienie obrotów handlowych, które wystąpiło w niektórych branżach w marcu, utrzymało się również w miesiącu sprawozdawczym. Szczególnie na prowincji w związku ze świętami oraz ustaleniem się pogody nastąpiło zwiększenie obrotów. Położenie finansowe większości kupiectwa jednak, z powodu braku środków obrotowych oraz trudności wyegzekwowania zapłaty, było nadal niepomyślne. Wobec wysokiej bonifikaty w cenie, udzielanej przy zapłacie gotówkowej, w korzystniejszej sytuacji znajdują się kupcy, dysponujący większemi środkami pieniężnemi, które umożliwiają im nabywanie towaru u wytwórcy za gotówkę po cenie znacznie niższej.

W handlu kolonjalnym i artykułów spożywczych mimo świąt Wielkanocnych obroty były mniejsze niż w r. ub. Kupujący nabywali przeważnie artykuły tańsze.

W dziale włókienniczym kwiecień przyniósł zwiększenie zbytu, tak w porównaniu z miesiącami poprzedniemi, jak i w stosunku do kwietnia ub. r. Poprawa zaznaczyła się w hurcie i w detalu, dzięki czemu sytuacja finansowa kupiectwa w tym dziale nieco się poprawiła. Położenie branży trykotażowej wskutek małej sprzedaży było mniej pomyślne. Obroty w handlu bieliźniano-konfekcyjnym nie przybrały oczekiwanych rozmiarów mimo, że kwiecień jest początkiem sezonu wiosennego. Lepsze wyniki, dorównujące sprzedaży w tym samym okresie ub. r., osiągnięte zostały jedynie w handlu kapeluszami męskiemi i płaszczami letniemi. Polepszenie zbytu nastąpiło w handlu obuwiem, dzięki czemu w licznych przedsiębiorstwach obroty dochodziły do rozmiarów z roku poprzedniego. Dobrym popytem cieszyło się głównie obuwie tańsze.

Bilans handlu zagranicznego wykazuje w kwietniu nadwyżkę wywozu nad przywozem w wysokości 29.5 milj. zł. Przywóz wynosił 282 tys. tonn wartości 179.4 milj. zł., zmniejszył się więc w porównaniu z ub. miesiącem o 25 tys. tonn, w wartości — o 15.5 milj. zł. Wywóz zaś zwiększył się o 45 tys. tonn, wartościowo jednak był o 12.2 milj. zł. mniejszy.

Obrót portowy Gdyni wynosił w kwietniu 240 tys. tonn, był zatem o 10 tys. tonn większy niż w miesiącu poprzednim dzięki zwiększeniu się wywozu o 12 tys. tonn, gdy przywóz zmniejszył się o 2 tys. tonn.

STAN ZATRUDNIENIA I PŁACE.

Po osiągnięciu najwyższego poziomu w połowie marca liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy, zmniejszyła się w drugiej połowie tego miesiąca o 1.000 osób do 295.612. W ciągu kwietnia nastąpił dalszy spadek liczby osób bez pracy do 273.717 czyli o 21.895 osób. W związku z rozpoczęciem prac budowlanych wśród zawodów kwalifikowanych zmniejszyło się bezrobocie głównie w tej grupie pracowników. Znacznie silniejszy spadek liczby bezrobotnych nastąpił w dziale pracowników niewykwalifikowanych w związku z ożywieniem się robót publicznych oraz wzrostem zatrudnienia w rolnictwie. Natomiast ograniczenie załóg robotniczych w kopalniach węgla spowodowało zwiększenie się liczby bezrobotnych górników prawie o 2 tys. Tak samo w grupie hutników i metalowców wskutek niepomyślnego stanu zatrudnienia tych gałęzi produkcji ilość osób bez pracy zwiększyła się. Z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych przypadało na poszczególne zawody:

	3.V.1930	29.III.1930	4.V.1929
Górnicy	10.585	8.610	5.420
Hutnicy	3.887	2.648	2.657
Metalowcy	21.291	20.352	8,393
Włókiennicy	31.401	33.848	16.992
Pracownicy budowlani .	35.254	42.982	19.655
Pracownicy umysłowi .	17.434	16.805	12.567
Inne zawody i niewykw.	153.865	170.367	82.129
razem	273 717	295.612	147.813

W zakresie płac robotniczych nie zanotowano w miesiącu sprawozdawczym ważniejszych zmian.

STATYSTYKA

Pieniądz i kredyt

STAN W DNIU	Stopa dyskontowa	BANK POLSKI: Kruszec i waluty netto	BANK POLSKI: Portfel wekslowy	BANK POLSKI: Pożyczki lombardowe	BANK POLSKI: Natychm. płatne zobowiązania	BANK POLSKI: Obieg biletów bank.	Całkowity obieg pieniężny	Państw. instyt. kredyt.: Kredyty gotówkowe	Państw. instyt. kredyt.: Kredyty emisyjne	Państw. instyt. kredyt.: Wkłady i lokaty	Banki prywatne [2]: Kredyty krótkotermin.	Banki prywatne [2]: Wkłady
		W miljonach złotych										
31.XII. 1926 . . .	9½	264	321	9	143	593	1.021	489	214	612	442	308
31.XII. 1927 . . .	8	1.202[1])	456	41	660	1.003	1.312	793	432	899	878	576
31.XII. 1928 . . .	8	1.149	640	91	524	1.295	1.516	937	738	1.132	1.222	804
31.XII. 1929 . . .	8½	1.119	704	77	468	1.340	1.600	1.060	924	1.144	1.362	916
28. II. 1930 . . .	8	1.062	668	70	456	1.282	1.517	1.106	940	1.214	1.480	1.001
31. III. „	7	1.027	624	73	337	1.324	1.558	1.103	947	1.284	1.474	994
30. IV. „ . .	7	1.000	591	79	302	1.326	1.556	1.134[3])	961[3])	1289[3])	.	.

[1]) Od 20.X.1927 r. przeliczono zapasy kruszczu i walut zgodnie z rozporz. z d. 13.X.27 r. o stabilizacji złotego pg. wartości 5.924.44 zł. za 1 kg. czystego złota.
[2]) Banki prywatne, należące do Związku Banków w Polsce: w końcu 1924 r. 43, 1925 r. 32, 1926 r. 30, od 1927 r. 29.
[3]) Dane prowizoryczne.

Kursy dewiz i walut na giełdzie warszawskiej

	Notowano za	Kurs najniższy: Kwiecień 1930	Kurs najniższy: Marzec 1930	Kurs najwyższy: Kwiecień 1930	Kurs najwyższy: Marzec 1930	Kurs ostatni: Kwiecień 1930	Kurs ostatni: Marzec 1930
Belgja	100 belg	124.45	124.22	124.60	124.41	124.50	124.41
Holandja	100 guld.	357.90	357.44	359.—	358.08	358.90	357.85
Londyn	1 £	43.33½	43.33¼	43.40½	43.41	43.35½	43.37
Nowy York	1 $	8.90	8.90	8.90	8.90	8.90	8.90
$ oficjalny	1 $	8.88¼	8.87	8.90	8.90	8.88¼	8.89
$ prywatny	1 $	8.88	8.87	8.90	8.90	8.88	8.89
Paryż	100 fr.	34.90¼	34.88	35.—	34.94	34.93½	34.90
Praga	100 kor.	26.41	26.40½	26.43	26.43¼	26.41½	26.41½
Szwajcarja	100 fr.	172.61	172.06	172.92	172.76	172.88	172.61
Wiedeń	100 szyl.	125.63	125.56	125.75	125.70	125.68	125.70
Włochy	100 lir	46.74	46.71	46.78½	46.75½	46.74	46.75

Kursy ważniejszych papierów procentowych na giełdzie warszawskiej

RODZAJ PAPIERU		Wartość nominalna	Kurs najniższy: Kwiecień 1930	Kurs najniższy: Marzec 1930	Kurs najniższy: Kwiecień 1929	Kurs najwyższy: Kwiecień 1930	Kurs najwyższy: Marzec 1930	Kurs najwyższy: Kwiecień 1929	Kurs ostatni: Kwiecień 1930	Kurs ostatni: Marzec 1930	Kurs ostatni: Kwiecień 1929
6% poż dol. z 1919/1920 r.		100 $	78.—	73	84.—	79.—	76.—	85.—	79.—	76.—	84.50
10% „ kolejowa		100 fr. zł.	101.—	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50	102.—	102.50	102.50
5% „ konwersyjna . .		100 zł.	55.—	51.50	67.—	55.50	55.50	67.—	55.25	54.75	67.—
5% „ kolej. z 1925 r. .		100 zł.	49.75	48.75	59.—	51.—	50.50	59.—	50.50	50.25	59.—
7% „ stabil. z 1927 r. .		100 $	87.50	85.50	89.50	88.—	88.—	92.—	88.—	87.—	92.—
8% l. zast. B. G. K. . . .	w % nominału	100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ B. G. K. . . .		100 zł.	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—
8% „ „ P. B. R. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ P. B. R. . . .		100 zł.	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—
8% oblig. B. G. K.		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ B. G. K.		100 zł.	83,25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—
8% „ Pol. B. Komun. .		100 zł. zł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8% l. dol. Pozn. Z. Kr.[1]) .		100 $	94.—	93.50	93.25	95.75	94.50	96.50	94.50	94.25	93.75
4½% l. zast. T. Kr. Ziem.		100 zł.	53.75	51.75	44.75	56.—	55.25	51,25	55.50	55.—	44.75
5% „ „ „ „ m. W.		100 zł.	57.50	56.—	50.50	59.25	58.—	52.50	59.25	58.—	50.50
8% „ „ „ „ „ „	w złotych	100 zł.	76.25	74.—	62.50	78.50	77.75	69.—	77.—	76.50	62.50
8% „ „ „ „ Łodzi		100 zł.	68.75	65.25	59.50	71.25	68.50	62.—	70.50	68.50	59,50
5% poż. premj. dolar. . . .		5 $	73.—	73.—	80.50	76.25	76.75	95.50	74.—	75.25	80.50
4% „ „ inwest. . .		100 zł.	118.—	124.—	101.25	123.25	129.—	108.—	118.—	124.50	101.50
6% l. zboż. Pozn. Z. Kr.[1]) .		1 q żyta	21.50	17.50	28.—	22.—	22.—	29.30	21.—	22.—	28.—

[1]) Notowania urzędowe giełdy poznańskiej.

Kursy ważniejszych akcyj na giełdzie warszawskiej

Wskaźnik ogólny akcyj (G. U. S.): 1927=100. XII. 1928=100,29; III. 1929=87,44; XII. 1929=67,58; III. 1930=57,35

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Kwiec. 1930	Marzec 1930	Kwiec. 1929	Kwiec. 1930	Marzec 1930	Kwiec. 1929	Kwiec. 1930	Marzec 1930	Kwiec. 1929
Bank Polski	100	20	165.50	164.25	162.—	176.50	168.50	170.—	171.—	167.50	164.—
Bank Handl. w Warszawie	100	7	118.—	117.—	120.—	118.—	117.—	120.—	118.—	117.—	120.—
Bank Dyskontowy	100	12	115.—	125.—	123.—	118.—	127.—	127.—	116.—	127.—	123.—
Bank Zachodni	100	9	79.50	78.—	85.—	80.—	78.—	87.50	79.50	78.—	85.—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru	100	0	27.50	28.—	32.50	33.25	27.—	35.75	33.25	27.—	32.50
Firley	50	8	35.—	38.50	48.—	36.—	37.50	50.50	36.—	37.50	50.50
Wysoka	100	12	139.—	—	239.—	140.—	—	250.—	139.50	—	250.—
Warsz. Tow. Kop. Węgla	100	2	47.50	54.—	68.—	54.50	50.—	82.—	47.50	54.—	68.—
Lilpop, Rau i Loewenstein	25	12	25.—	24.—	33.—	26.—	25.50	34.25	26.—	24.25	33.—
Modrz. Zakł. Górnicze	50	4½	9.25	11.50	22.—	12.75	13.75	28.50	11.—	12.25	22.—
Ostrowieckie Zakłady	50	14	60.—	54.—	90.—	70.—	60.50	96.—	65.—	54.—	90.—
Norblin	100	16	—	63.50	160.—	—	65.—	195.—	—	65.—	160.—
Rudzki	50	8	21.—	—	40.—	24.—	—	41.—	21.—	—	41.—
Starachowice	50	0	19.—	20.—	24.—	21.25	22.—	30.75	19.50	20.30	24.—
Warsz. S. A. Bud. Parow.	25	10	20.—	17.—	27.—	21.—	17.—	28.—	21.—	17.—	27.25
Siła i Światło	50	10	91.—	85.—	134.—	103.—	90.—	134.—	101.—	85.—	134.—
Elektr. Dąbrowska	50	8	—	50.—	100.—	—	50.—	105.—	—	50.—	100.—
L. Spiess i Syn	100	9	101.—	100.—	245.—	101.—	103.50	255.—	101.—	103.—	245.—
Nobel	50	0	—	—	20.—	—	—	21.25	—	—	20.—
Zawiercie	60	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele	100	15	105.—	107.—	218.—	110.—	105.—	222.—	110.—	105.—	218.—
Ł. J. Borkowski	25	4	—	5.75	11.—	—	5.75	13.—	—	5.75	13.—

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
$77\frac{1}{8}$	$80\frac{3}{4}$	$77\frac{1}{2}$	118	Kwiecień . . 1929	$95\frac{5}{8}$	97	$96\frac{1}{2}$	159
$74\frac{3}{4}$	76	75	84	Luty 1930	94	95	$94\frac{3}{4}$	295
75	81	$79\frac{1}{2}$	225	Marzec . . . „	$93\frac{6}{8}$	98	$97\frac{1}{8}$	456
78	80	79	156	Kwiecień . . „	94	97	94	266

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LONDYN			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
$83\frac{1}{2}$	85	$84\frac{3}{4}$	229	Kwiecień . . 1929	87,50	88,33	88,04	—
$82\frac{5}{8}$	84	$83\frac{3}{4}$	402	Luty 1930	86,33	89.20	88,15	—
$83\frac{1}{8}$	$88\frac{3}{8}$	$87\frac{7}{8}$	599	Marzec . . . „	87,25	90,05	88,30	—
83	$87\frac{5}{8}$	$85\frac{1}{2}$	618	Kwiecień . . „	88,10	89,35	88,65	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

OKRES	DOCHODY: Daniny publ. prócz ceł	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem	Wydatki	Nadwyżka dochodów
1927/1928	1.122,6	371,9	796.6	200,6	276,0	2.767,7	2.553,1	214,6
1928/1929	1.312,6	425,2	890,3	104,8	275,7	3.008,6	2.808,4	200,2
1929/1930	1.340,8	395,3	886,1	111,2	297,3	3.030,7	2.970,7	60,0
Styczeń 1929	125,9	36,9	73,3	4,8	16,0	256,9	227,5	29,4
Luty „	92,5	27,5	71,4	2,1	55,9	249,4	203,5	45,9
Marzęc „	109,3	32,8	82,5	21,4	32,0	278,0	265,5	12,5
Kwiecień „	107.4	43.2	69.3	15.4	15,6	250.9	245.3	5.6
Styczeń 1930	132,6	26,3	70,4	4,1	16,6	250,0	242,2	8,0
Luty „	100,7	21,9	66,2	2,1	46,3	237,2	222,2	15,0
Marzec „	102,8	31,7	83.7	18,5	44,9	281,6	281,1	0,5
Kwiecień „	104,3	23,1	66,6	9,1	31,7	234,8	233,5	1,3

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY: Wydobycie: G.Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	Zbyt: W kraju	Eksport	Zapasy na zwałach	KOKS	WYTWORY NAFTOWE: Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt: W kraju	Eksport
1296	2,180	602	196	2.978	119	1.468	1.190	1.312	93	66	65	59	26	38
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	957	138	62	60	55	31	22
Marzec 1929	2.830	732	246	3.808	146	2.357	881	1.126	144	57	59	54	32	19
Kwiecień „	2.765	732	230	3.727	149	2.219	1.204	1.062	147	56	59	54	26	17
Luty 1930	2.286	531	173	2.990	125	1.439	867	1.866	142	49	55	50	30	17
Marzec „	2.175	485	170	2.830	109	1.460	835	2.040	143	54	48	44	28	14
Kwiecień[1])	2.040	460	140	2.640	106	1.370	875	2.110	140	54	47	43	27	17

Wytwórczość hutnicza w (tys. tonn) — Rynek pracy (w tys.)[2])

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STALI: Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut: Surówki	Stali	Wytw. walcowni	Zbyt: W kraju	Eksport	HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU: Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut: Cynku	Ołowiu	Eksport cynku	ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH: Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł	Roboty publiczne	Zarejestrowani bezrobotni
1926	26	23	27	66	46	30	8	95	9	10	2,2	10	157	52	442	24	190
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
Marzec 1929	52	36	60	126	87	42	12	97	18	14	4,0	11	149	66	603	11	170
Kwiecień „	55	81	61	125	88	53	18	100	16	14	3,1	14	151	66	632	17	170
Luty 1930	42	35	43	102	77	27	42	90	21	14	3,6	9	158	58	517	11	283
Marzec „	44	37	44	106	80	27	42	95	21	15	3,2	15	158	57	512	15	296
Kwiecień[1])	38	.	38	91	70	58	.	84	.	15	2,7	.	.	.	.	.	274

Handel zagraniczny Polski.

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ: w tys. tonn	w milj. zł.	WYWÓZ: w tys. tonn	w milj. zł.	SALDO: w tys. tonn	w milj. zł.	PRZYWÓZ w milj. zł.: Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych	WYWÓZ w milj. zł.: Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych
1926	203	129,1	1.909	187.7	+ 1.706	+ 58,6	66,8	42,9	94,6	42,9
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	— 31,4	104,4	85,3	113,2	42,4
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	— 71,1	118,6	111,4	110,3	39,6
1929	424	259,4	1.753	234,4	+ 1.329	— 25,0	118,8	108,3	108,8	53,8
Marzec 1929	358	233,3	1.155	161,5	+ 797	+ 7,97	116,8	82,3	82,3	43,4
Kwiecień „	544	321.1	1.527	214.3	+ 983	— 106,8	160,6	120,3	107,5	46,2
Luty 1930	281	181,7	1.574	218,1	+ 1.293	+ 36,4	73,1	81,8	97,2	48,5
Marzec „	307	194,9	1.313	221,1	+ 1.006	+ 26,2	74,7	85,2	94,6	48,4
Kwiecień „	282	179,4	1,354	208,9	+ 1.072	+ 29,5	.	.	.	.

[1]) Dane tymczasowe.
[2]) Na końcu roku wzgl. miesiąca.

Wskaźniki cen hurtowych

KRAJ	Rodzaj wskaźnika	Podstawa obliczenia	1926	1927	1928	1930 Styczeń	1930 Marzec
Polska	Arykuły rolne	1927 = 100	81,7	100,0	97,2	74,8	70,1
	„ przemysłowe	1927 = 100	93,7	100,0	104,2	99,4	98,3
	Ogólny	1927 = 100	88,7	100,0	101,0	88,4	85,3
	Ogólny	styczeń 1914 = 100	105,1	118,5	119,7	104,8	101,1
Anglja	Board of Trade	1913 = 100	148,1	141,4	140,3	131,0	124,5
Francja		1913 = 100[1])	702,6	617,2	620,6	564,0	553,3
Niemcy	Urzędowy	1913 = 100	134,4	137,6	140,0	132,3	126.4
Stany Zjednoczone	Bureau of Labour	1913 = 100	143,3	136,7	140,0	133,8	131,9[2])
Polska	Koszty utrzym. w Warsz.	1927 = 100	90,3	100,0	103,2	102,5	98,9

[1]) W walucie przedwojennej.
[2]) Za luty.

Ceny hurtowe ważniejszych artykułów

Artykuł	Miejsce notowania	Gatunek i waga	31.III.30	14.IV.30	28.IV.30	5.V.30
Pszenica	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	37—38	38—39	41—42	42—43
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	35.50—36.50	37—38	41.50—42.50	41—42
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	255—257	263—266	277—280	286—290
„	Nowy York	Amb.dur.2 w cts.za 1 busz	111 5/8	111 7/8	109 1/2	105 1/4
Żyto	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	20.75—21	22.50—23.50	18.50—19.50	17.50—17.75
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	20—20,50	20.25—20.75	20.40—20.80	18—18.75
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	151—153	165—168	163—166	159—165
„	Chicago	w cts. za busz. . . .	65 5/8	62—61 3/4	61 5/8	57
Jęczmień	Warszawa	brow. w zł. za 100 kg. .	23—24	24.50—26	24.50—26	24—25
„	Poznań	przem. w zł. za 100 kg. .	19,50—20	23—23.50	23—23.50	23—23.50
„	Berlin	brow. w RM. za 1000 kg.	170—185	188—200	192—203	192—203
Owies	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	17,50—18,50	19—20	18—19	17.50—18.50
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	16—17	19.75—20.75	19.50—20.50	18—19
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	144—154	161—169	162—168	160—166
„	Chicago	w cts. za buszel. . .	44 3/8	42 7/8	41 7/8	41 1/2
Bydło rogate	Poznań	wół w zł. za 100 kg. .	132—138	132—138	124—130	126—132
„	„	krowa w zł. za 100 kg.	110—114	110—114	106—110	114—118
Nierogacizna	„	w zł. za 100 kg. . . .	234—240	230—234	218—222	210—214
„	Praga	polsk. za 100 kg. k. c. .	1030—1175	1000—1100	1030—1150	1000—1120
„	Wiedeń	męs. w szyl. a. za 100 kg.	2.20—2.60	1.95—2,55	2.25—2.60	2,10—2,30
Jaja	Warszawa	w zł. za 1440 szt. . .	165	155.—	144.—	165
„	Berlin	w fen. za 1 szt. pol. norm	—	7	7.—	—
„	Londyn	w sh. i d. za 120 szt., nieb.	7,6—8,3	6,9—7,6	6,3—7,9	6,3—7,9
Masło	Warszawa	w zł. za 1 kg., I gat. . .	5.50	5,60	5.—	5.—
„	Berlin	w RM. za 1 f. I gat. . .	1.38	1.31	1.31	1.31
„	Londyn	w sh. za ctw. pols. . .	118—120	118	118	—
Węg. kamien.	Dane Min.	G/Śląski } sh. za 1.000 kg.	14/0[1])	—	12/3—13/0	—
„	Prz. i Han.	Dąbr. } fob. Gd.-Gdynia	13/0[1])	—	11/6—12/0	—
„	Newcastle	Najl. gaz. Durham sh. za lt.	16/6	16/6	16/6	16/6
„	Cardiff	„ admir. sh. za lt. . .	20/0	20/0	20/0	20/0
Żel.-surówka	Londyn	Clev. III sh. za lt. . .	67 1/2	67 1/2	67 1/2	67 1/2
„	G. U. Stat.	Pol. Nr. 1 zł. za 1.000 kg.	220[1])	—	220[1])	—
Miedź	Londyn	£ za lt (1.016 kg.). . .	71—71 1/4	67 1/4—67 1/2	52 1/2—52 3/4	49 1/2—49 3/4
Cynk	„	„ „ „ . .	18 7/16—18 15/16	18 1/8—18 11/16	17 11/16—17 1/8	16 1/4—16 15/16
Ołów	„	„ „ „ . .	18 13/16	18 11/16—18 3/4	17 13/16—17 3/4	17—17 1/8
Cyna	„	„ „ „ . .	170 1/2—170 3/4	165 1/2—165 3/4	157 1/8—157 1/4	148 3/4—148 7/8
Kauczuk	„	d per lb	7 1/2	7 3/8	6 7/8	6 13/16
Bawełna	Brema	cts. per. lb.	17,47	17,84	17,36	17,14
„	Liverpool	d „ „	8,57	8,66	8,60	8,05
Wełna	Bradford	„ „ „	26	27	27	27
Juta	Londyn	£ za lt. (1.016 kg.) . .	24 5/8	24 1/2	25 1/4	24 3/4
Konopie	„	„ „ „ . .	30 1/4	29 1/2	29	27
Ropa naft.	Nowy York	$ per barrel . . .	2,80	2,80	2,80	2,55
Nafta	„ „	cts. per gall.	13,25	13.25	13,25	13,25
Ropa naf. pol.	Borysław	$ za cysternę „Borysław"	215[1])	—	215[1])	—

[1]) Przeciętnie w miesiącach: marzec i kwiecień 1930.

Rada Nadzorcza

Prezes Rady:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Zastępca Prezesa:
Dr. FELIKS MACISZEWSKI

Członkowie:
Dr. LEON BARAŃSKI
Inż. JERZY DRECKI
Inż. KAZIMIERZ GÓRSKI
WŁADYSŁAW KORSAK
JÓZEF KOŻUCHOWSKI
Inż. ANTONI OLSZEWSKI
STAN. ROŚCISZEWSKI

Komisarz Rządowy:
WITOLD BRONIEWSKI

Zastępcy Kom. Rząd.:
STEFAN RYBAŁTOWSKI
WITOLD PAWŁOWICZ

Zarząd Banku

Prezes Banku:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Naczelny Dyrektor:
VACAT

Zastępcy Nacz. Dyr.:
WACŁAW KONDERSKI
Dr. FELIKS MERUNOWICZ

Dyrektorzy:
Dr. LEON BARYSZ
WŁADYSŁAW BIZAŃSKI
WALENTY MILER
Dr. ADAM PAWLIKOWSKI
Dr. MIECZYSŁAW SZENK

Oddziały:

Biała (Bielsko), Białystok, Bydgoszcz, Drohobycz, Gdynia, Katowice, Kołomyja, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Łuck, Poznań, Przemyśl (w likwidacji), Radom, Równe, Stanisławów, Tarnów, Wilno, Włocławek

Bank Gospodarstwa Krajowego
Warszawa

Bilans surowy z dniem 31 marca 1930 r.

STAN CZYNNY

Dział Handlowy.

1.	Kasa i sumy do dyspozycji		Zł. 57,113,545.25
2.	Papiery procentowe, akcje i udziały		„ 70,779,708.89
3.	„ „ własnej emisji		„ 67,631,570.31
4.	Weksle zdyskontowane		„ 175,655,754.20
5.	Pożyczki krótkoterminowe		„ 141,461,401.48
6.	Banki		„ 31,993,707.89
7.	Pożyczki gotówkowe długoterminowe		„ 14,228,443.69
8.	„ „ komunalne		„ 37,168,403,21
9.	„ budowlane z fund. wł.		„ 21,193,473.61
10.	„ zwaloryz. b. Instyt. sfuzj.		„ 6,450,649.73
11.	Inne aktywa		„ 37,306,372.85
			Zł. 660,983,031.11

Dział emisyjny.

12.	Pożyczki emisyjne	Zł. 674,820,585.64	
13.	Inne aktywa dz. emisyjnego	„ 22,846,350.26	
14.	Saldo w dziale handlowym	„ 21,023,952.51	Zł. 718,690,888.41

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

15.	Pożyczki budowlane	Zł. 243,633,098.80	
16.	Kredyty sanacyjne dla banków	„ 37,076,792.—	
17.	Kredyty dla Kooprolnej i in.	„ 47,492,501.57	
18.	Różne kredyty	„ 122,061,346.68	
19.	Saldo w dziale handlowym	„ 3,760,445.48	Zł. 454.024,184.53
			Zł. 1,833,698,104.05
20.	Inkaso		„ 17,047,164.19
21.	Gwarancje i akceptacje		„ 33,271,360.84
			Zł. 1,884,016,629.08

STAN BIERNY.

Dział Handlowy.

1.	Kapitał zakładowy		Zł. 150,000,000.—
2.	Rezerwy		„ 40,634,572.25
3.	Wkłady a vista		„ 154,034,036.34
4.	„ terminowe		„ 121,007,688.81
5.	Redyskonto weksli		„ 54,050,339.87
6.	Banki		„ 69,010,872.21
7.	Inne pasywa		„ 47,461,123.64
8.	Saldo działu emisyjnego		„ 21,023,952.51
9.	„ „ operacyj ze Skarbem Państwa		„ 3,760,445.48
			660,983,031.11

Dział emisyjny.

10.	Specj. rezerwa dla pap. wart. wł. em.	Zł. 10,505,243.47	
11.	Emisje	„ 674,820,585.64	
12.	Inne pasywa działu emisyjn.	„ 33,365,059.30	Zł. 718,690,888,41

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

13.	Lokaty Skarbu Państwa:		
	a) fundusze budowlane	Zł. 246,316,197.62	
	b) „ sanac. dla banków	„ 55,941,263.20	
	c) „ ex re Kooprolnej	„ 36,191,311.79	
	d) różne lokaty	„ 115,575,411.92	Zł. 454,024,184.53
			Zł. 1,833,698.104.05
14.	Różni za inkaso		„ 17,047,164.19
15.	Zobow. z tyt. gwarancyj i akceptacyj		„ 33,271,360.84
			Zł. 1,884,016,629.08

Drukarnia Współczesna. Warszawa, Szpitalna 10.